

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради університету

_____ 2020 року,

протокол № _____

Перший проректор

_____ **Олег ОМЕЛЬЧУК**
(підпис) (ім'я, прізвище)

_____ 2020 року

м.п.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«МІСЦЕВІ ФІНАНСИ»**

**для підготовки на першому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування
галузі знань 07 Управління та адміністрування**

м. Хмельницький
2020

ЗМІСТ

			Стор.
1.	Опис навчальної дисципліни		– 1
2.	Заплановані результати навчання		– 2
3.	Програма навчальної дисципліни		– 3
4.	Структура вивчення навчальної дисципліни		– 7
	4.1.	Тематичний план навчальної дисципліни	– 7
	4.2.	Аудиторні заняття	– 7
	4.3.	Самостійна робота студентів	– 8
5.	Методи навчання та контролю		– 8
6.	Схема нарахування балів		– 9
7.	Рекомендовані джерела		– 9
	7.1.	Основні джерела	– 9
	7.2.	Допоміжні джерела	– 10
8.	Інформаційні ресурси в Інтернеті		– 12

1. Опис навчальної дисципліни

1. Шифр і назва галузі знань	– 07 Управління та адміністрування
2. Код і назва спеціальності	– 072 Фінанси, банківська справа та страхування
3. Назва спеціалізації	– спеціалізація не передбачена
4. Назва дисципліни	– Місцеві фінанси
5. Тип дисципліни	– вибіркова
6. Код дисципліни	– ППВ 7.1
7. Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	– перший
8. Ступінь вищої освіти, що здобувається	– бакалавр
9. Курс / рік навчання	– четвертий
10. Семестр	– сьомий
11. Обсяг вивчення дисципліни:	
1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	– 4,0 / 120
2) денна форма навчання:	
аудиторні заняття (годин)	– 54
% від загального обсягу	– 45
лекційні заняття (годин)	– 18
% від обсягу аудиторних годин	– 33,3
семінарські заняття (годин)	– 36
% від обсягу аудиторних годин	– 66,7
самостійна робота (годин)	– 66
% від загального обсягу	– 55
тижневих годин:	
аудиторних занять	– 3
самостійної роботи	– 3,7
3) заочна форма навчання:	
аудиторні заняття (годин)	– -
% від загального обсягу	– -
лекційні заняття (годин)	– -
% від обсягу аудиторних годин	– -

семінарські заняття (годин)	–	–
% від обсягу аудиторних годин	–	–
самостійна робота (годин)	–	–
% від загального обсягу тижневих годин:	–	–
аудиторних занять	–	–
самостійної роботи	–	–
12. Форма семестрового контролю	–	екзамен
13. Місце дисципліни в логічній схемі:		
1) попередні дисципліни	–	ППО 3. Фінанси, ППО 10. Фінансове право, ППВ 3.2. Регіональна економіка, ППВ 4.1. Казначейська система.
2) супутні дисципліни	–	ППО 19 Бюджетна система
3) наступні дисципліни	–	–
14. Мова вивчення дисципліни	–	українська.

2. Заплановані результати навчання

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни	<p>Загальні компетентності: ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 06. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК 08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 10. Здатність працювати у команді.</p> <p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності: СК 01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища. СК 02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури. СК 03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування). СК 05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку. СК 08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування. СК 15. Розуміння особливостей функціонування місцевих фінансів і бюджетів місцевого самоврядування.</p>
Програмні результати навчання	<p>ПР 02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем. ПР 04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування. ПР 05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування). ПР 07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового</p>

<p>регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p> <p>ПР 10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.</p> <p>ПР 11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p> <p>ПР 13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.</p> <p>ПР 14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.</p> <p>ПР 16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.</p> <p>ПР 27. Застосовувати набуті знання з місцевих фінансів у бюджетному процесі на рівні територіальних громад.</p>

<p><i>Після завершення вивчення дисципліни</i> <i>здобувач повинен продемонструвати такі результати навчання:</i></p>
<p><i>1. Знання</i> <i>(здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи, цілісні теорії тощо)</i></p>
1.1) відтворювати визначення понятійно-термінологічного апарату місцевих фінансів;
1.2) визначати порядок формування доходів і напрями використання видатків місцевих бюджетів;
1.3) описувати механізм фінансування видатків місцевих бюджетів;
1.4) називати основи організації міжбюджетних відносин в Україні;
1.5) показувати особливості організації фінансів місцевих органів влади в зарубіжних країнах.
<p><i>2. Розуміння</i> <i>(здатність розуміти та інтерпретувати вивчене, уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворювати словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань)</i></p>
2.1) пояснювати зміст дефініцій основних термінів, що розкривають суть категорійного апарату місцевих фінансів;
2.2) класифікувати доходи і видатки бюджету за відповідними критеріями;
2.3) виділяти джерела фінансових ресурсів місцевого самоврядування;
2.4) описувати напрями витрачання фінансових ресурсів місцевого самоврядування;
2.5) робити висновок про місце та роль місцевих фінансів у соціальному та економічному розвитку територій.
<p><i>3. Застосування знань</i> <i>(здатність використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях (наприклад, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач)</i></p>
3.1) застосовувати нормативно-правові акти щодо організації місцевих фінансів;
3.2) вибирати основні методи планування при формуванні місцевих бюджетів;
3.3) демонструвати необхідні розрахунки за розписом бюджетних доходів і витрат при виконанні місцевих бюджетів;
3.4) розробляти проекти кошторисів бюджетних установ;
3.5) готувати звіти про виконання місцевих бюджетів.
<p><i>4. Аналіз</i></p>

<i>(здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних)</i>
4.1) аналізувати бюджетно-податкову політику в регіоні;
4.2) визначати роль місцевих податків і зборів у формуванні доходів місцевих бюджетів;
4.3) виділяти критерії розмежування видатків між місцевими бюджетами;
4.4) досліджувати використання програмно-цільового методу бюджетного планування видатків;
4.5) упорядковувати особливості надання громадських послуг на місцевому рівні.
5. Синтез
<i>(здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю)</i>
5.1) аргументувати вплив місцевих фінансів на становлення демократичного суспільства, піднесення добробуту населення;
5.2) пояснювати права та обов'язки місцевих органів влади та управління щодо формування і використання бюджетів;
5.3) формулювати ознаки самостійності місцевих бюджетів;
5.4) встановлювати розподіл видаткових повноважень між місцевими бюджетами;
5.5) упорядковувати повноваження органів, які є учасниками бюджетного процесу на місцевому рівні.
6. Оцінювання
<i>(здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі)</i>
6.1) оцінювати вплив місцевих фінансів на соціально-економічний розвиток країни і окремих її територій;
6.2) аргументувати роль місцевих позик у діяльності органів місцевого самоврядування;
6.3) встановлювати суб'єктів міжбюджетних відносин;
6.4) робити висновок про склад кошика доходів, закріплених за місцевими бюджетами;
6.5) пояснювати зміст міжбюджетної реформи та її вплив на місцеві фінанси.
7. Створення (творчість)
<i>(здатність до створення нового культурного продукту, творчості в умовах багатовимірності та альтернативності сучасної культури)</i>
7.1) розробляти кошторис бюджетної установи;
7.2) робити оцінку кредитоспроможності місцевого самоврядування;
7.3) планувати заходи фінансового контролю на стадіях бюджетного процесу;
7.4) пропонувати фінансовий план підприємств житлового господарства;
7.5) складати звіти про виконання місцевих бюджетів.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Сутність та функції місцевих фінансів

Вчення про місцеві фінанси та його формування. Наука про місцеві фінанси як окрема галузь фінансової науки та процес її формування. Інститут місцевого самоврядування як необхідна передумова функціонування місцевих фінансів.

Сутність місцевих фінансів. Склад місцевих фінансових інститутів: місцеві бюджети; місцеві податки і збори; позабюджетні в т. ч. валютні фонди; місцеві запозичення, комунальний кредит; об'єкти комунальної власності; інші фінансові ресурси, які надходять у розпорядження органів місцевого самоврядування згідно чинного законодавства.

Функції місцевих фінансів: 1) розподільча; 2) контрольна; 3) стимулююча.

Роль місцевих фінансів в економічній системі держави. Вплив місцевих фінансів на соціально-економічний розвиток країни і окремих її територій, на фінансову стабільність і фінансову безпеку держави, становлення демократичного суспільства, піднесення добробуту населення.

Формування нормативної бази місцевих фінансів України за роки незалежності. Конституція України про місцеве самоврядування і місцеві фінанси. Закон України “Про місцеве самоврядування в Україні” (1997 р.) – базовий нормативний акт з місцевих фінансів. Проблеми вдосконалення місцевих фінансів у Бюджетному кодексі України.

Тема 2. Місцеві бюджети як визначальна ланка місцевих фінансів

Розвиток місцевих бюджетів і їх роль у місцевих фінансах України. Етапи розвитку місцевих бюджетів України. Місцеві бюджети – у складі бюджетної системи. Структура місцевих бюджетів. Принципи формування місцевих бюджетів України. Роль місцевих бюджетів у соціальному та економічному розвитку регіонів.

Місцеві бюджети як система фінансових відносин, що складаються між місцевими та державними бюджетами.

Місцеві бюджети як організаційна форма мобілізації частини фінансових ресурсів у розпорядження місцевих органів самоврядування. Види місцевих бюджетів України та їх структура. Права та обов’язки місцевих органів влади та управління щодо формування і використання бюджетів. Загальний і спеціальний фонди місцевих бюджетів.

Тема 3. Фінансові ресурси місцевого самоврядування

Суть фінансової незалежності місцевого самоврядування. Матеріально-фінансова основа органів місцевого самоврядування. Склад фінансових ресурсів місцевого самоврядування. Роль місцевих бюджетів у формуванні фінансової незалежності місцевого самоврядування. Самостійність місцевих бюджетів: ознаки та шляхи зміцнення. Податкова (фіскальна) самостійність органів місцевого самоврядування.

Місцеве оподаткування та його ознаки: численність, масовість, регресивність та застосування права податкової ініціативи. Місцеве оподаткування як інститут місцевих фінансів. Виникнення та розвиток місцевого оподаткування. Перші види місцевих податків. Розвиток місцевого оподаткування в Росії та Україні у XIX-XX століттях. Місцеве оподаткування за радянських часів. Стан і недоліки місцевого оподаткування в Україні. Роль місцевих податків і зборів у формуванні доходів місцевих бюджетів України. Місцеві податки і збори у фінансовому забезпеченні місцевого самоврядування. Класифікація місцевих податків і зборів: прямі та непрямі податки, надбавки до загальнодержавних податків і відрахування від них, конгломерат податкових платежів. Механізм справляння місцевих податків і зборів. Податок на майно. Єдиний податок. Збір за місця для паркування транспортних засобів. Туристичний збір. Напрями реформування місцевого оподаткування. Місцеві податки в зарубіжних країнах.

Суть, мета і роль місцевих позик у діяльності органів місцевого самоврядування. Нормативно-правові основи здійснення місцевих позик. Види і форми місцевих позик в Україні. Система обмежень здійснення місцевих запозичень. Право на внутрішні запозичення Верховної Ради Автономної Республіки Крим та міських рад. Зовнішні запозичення органів місцевого самоврядування.

Облігації місцевих позик: суть, етапи випуску, розміщення та погашення. Основні етапи випуску облігацій місцевих позик у разі їх відкритого (публічного) розміщення.

Тема 4. Система видатків місцевих бюджетів

Зміст і соціально-економічне призначення видаткової частини місцевих бюджетів. Розподіл видаткових повноважень і критерії розмежування видатків між місцевими бюджетами. Поділ видатків місцевих бюджетів на ті, що враховуються і не враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів.

Нові підходи у плануванні доходів і видатків місцевих бюджетів згідно міжбюджетної реформи в Україні, їх значення у забезпеченні конституційних гарантій та справедливому перерозподілі бюджетних ресурсів у бюджетній системі України. Підходи до оцінки ефективності видатків місцевих бюджетів.

Порядок фінансування видатків місцевих бюджетів. Фінансовий норматив бюджетної забезпеченості. Кошторис планування видатків установ, які фінансуються з місцевих бюджетів. Кошторис бюджетної установи.

Особливості використання програмно-цільового методу бюджетного планування видатків місцевих бюджетів. Бюджетна програма, її зміст і складові.

Тема 5. Міжбюджетні відносини

Зміст міжбюджетних відносин та передумови їх виникнення. Особливості організації міжбюджетних відносин в бюджетній системі України. Суб'єкти міжбюджетних відносин.

Розмежування доходів і видатків між рівнями бюджетної системи та видами бюджетів - основа організації міжбюджетних відносин.

Бюджетний федералізм: зміст, складові, вплив на бюджетний устрій, особливості реалізації та розвиток.

Сутність фінансового вирівнювання. Стан фінансового вирівнювання в Україні. Середньодушові видатки місцевих бюджетів України та їх динаміка. Формула розподілу обсягу міжбюджетних трансфертів (дотацій вирівнювання та коштів, що передаються до державного бюджету) між державним бюджетом та місцевими бюджетами.

Алгоритм визначення обсягу дотації вирівнювання місцевим бюджетам. Розрахунок прогнозного обсягу доходів місцевих бюджетів. Склад кошика доходів, закріплених за місцевими бюджетами. Розрахунок індексів відносної податкоспроможності адміністративно-територіальної одиниці. Коефіцієнти вирівнювання та їх значення.

Зміст, цілі та методи бюджетного регулювання. Розвиток методів бюджетного регулювання. Метод відсоткових відрахувань від загальнодержавних податків і зборів. Нормативи відрахувань та їх види. Надання фінансової допомоги у вигляді трансфертів.

Види бюджетних трансфертів. Чинний порядок розрахунку дотацій вирівнювання місцевим бюджетам: позитивні та негативні аспекти. Субвенції місцевим бюджетам та їх види.

Зміст міжбюджетної реформи та її вплив на місцеві фінанси. Вдосконалення організації міжбюджетних відносин у Бюджетному кодексі України.

Тема 6. Бюджетний процес на місцевому рівні

Зміст бюджетного процесу на місцевому рівні. Нормативно-правові акти, що регламентують бюджетний процес на місцевому рівні в Україні. Бюджетний цикл і бюджетний період.

Характеристика стадій бюджетного процесу на місцевому рівні. Порядок складання прогнозів та проектів місцевих бюджетів. Розгляд та прийняття рішень про місцевий бюджет. Зміст проектів рішень про місцевий бюджет і матеріалів, що до нього додаються. Процес виконання місцевих бюджетів. Підготовка та розгляд звітів про виконання місцевих бюджетів і прийняття рішень.

Склад системи органів, які є учасниками бюджетного процесу на місцевому рівні. Характеристика повноважень суб'єктів, що здійснюють нормативно-правове врегулювання бюджетного процесу на місцевому рівні. Повноваження органів, які визначають місцеву бюджетну політику. Органи оперативного управління бюджетним процесом. Розпорядники та одержувачі коштів місцевого бюджету. Органи, які здійснюють регулювання грошово-кредитної діяльності та місцевих запозичень.

Бюджетні слухання як елемент бюджетного процесу. Організація бюджетних слухань. Шляхи забезпечення прозорості та відкритості бюджетного процесу на місцевому рівні.

Участь громадськості у бюджетному процесі.

Тема 7. Управління фінансами та фінансовий контроль на місцевому рівні

Види фінансового контролю на місцевому рівні. Суб'єкти фінансового контролю. Місцеві фінансові органи, їх функції, повноваження, завдання. Нормативна база діяльності місцевих фінансових органів. Організаційна структура місцевих фінансових органів.

Фінансова політика органів місцевого самоврядування. Повноваження органів місцевого самоврядування у галузі бюджету, фінансів та цін, у місцевому оподаткуванні.

Зміст, стадії та методи управління місцевим боргом. Кредитний ризик та рейтингова оцінка кредитоспроможності місцевого самоврядування. Процедура присвоєння кредитних рейтингів. Шляхи зміцнення кредитоспроможності органів місцевого самоврядування.

Аудит та фінансовий контроль на всіх стадіях бюджетного процесу. Виконання місцевих бюджетів органами Державного казначейства України. Розподіл функцій між органами виконавчої влади при казначейському виконанні місцевих бюджетів за доходами. Проблеми запровадження казначейського виконання місцевих бюджетів за видатками.

Громадський контроль в управлінні фінансовими ресурсами територіальної громади.

Тема 8. Фінансове забезпечення підприємств комунальної власності

Склад місцевого господарства та його роль у місцевих фінансах. Доходи від місцевого господарства. Стан об'єктів комунальної власності. Особливості організації фінансів підприємств комунальної власності. Управління фінансами комунальних підприємств. Видатки місцевих бюджетів на фінансування об'єктів комунальної власності, їх склад та особливості планування.

Громадські послуги, їх зміст та особливості надання на місцевому рівні. Конституційні гарантії надання громадських послуг. Фінансування делегованих повноважень органів державної влади.

Особливості фінансів житлово-комунального господарства. Санітарно-технічні підприємства. Внутріміський пасажирський транспорт. Підприємства комунально-побутового обслуговування. Підприємства комунальної енергетики. Підсобні промислові та ремонтні підприємства.

Експлуатаційні видатки житлового господарства. Доходи житлового господарства. Комунальні платежі та їх роль у формуванні фінансових ресурсів житлового господарства. Основні фонди та оборотні засоби житлового господарства. Фінансовий план підприємств житлового господарства.

Особливості фінансів комунального господарства. Експлуатаційні видатки комунальних підприємств, їх склад та планування. Виручка від реалізації продукції та послуг. Формування та використання прибутку комунальних підприємств. Основні фонди та оборотні засоби підприємств комунального господарства. Реформування житлово-комунального господарства в Україні: необхідність, завдання та наслідки.

Особливості фінансів дорожнього господарства. Витрати на утримання та ремонт автомобільних доріг, джерела їх фінансування.

Тема 9. Основи організації фінансів місцевих органів влади за кордоном

Типи систем місцевого самоврядування. Проблеми фінансів місцевого самоврядування. Міжнародні стандарти організації місцевих фінансів і місцевих бюджетів. Зміст та значення Європейської хартії місцевого самоврядування.

Склад фінансових ресурсів органів місцевої влади зарубіжних країн. Доходи і видатки місцевих бюджетів. Фінансове вирівнювання та його роль у розвитку територій. Місцеве оподаткування за кордоном. Роль надходжень від місцевих податків і зборів у формуванні доходів місцевих бюджетів зарубіжних країн.

Місцеві позики: особливості випуску, розміщення та обігу, роль у формуванні фінансових ресурсів органів місцевої влади.

Фінанси муніципальних підприємств. Форми залучення громадян до управління місцевими справами в зарубіжних країнах.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Тема 1. Сутність та функції місцевих фінансів	12	2	4	-	-	6	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Місцеві бюджети як визначальна ланка місцевих фінансів	12	2	4	-	-	6	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Фінансові ресурси місцевого самоврядування	16	2	4	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Планування і порядок фінансування видатків місцевих бюджетів	14	2	4	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 5. Міжбюджетні відносини	14	2	4	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 6. Бюджетний процес на місцевому рівні	14	2	4	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 7. Управління фінансами та фінансовий контроль на місцевому рівні	14	2	4	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 8. Фінансове забезпечення підприємств комунальної власності	12	2	4	-	-	6	-	-	-	-	-	-
Тема 9. Основи організації фінансів місцевих органів влади за кордоном	12	2	4	-	-	6	-	-	-	-	-	-
Усього годин	120	18	36	-	-	66	-	-	-	-	-	-

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, практичні заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбаченими тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в підрозділі 1.2 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.2.3. Плани практичних занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в підрозділі 1.3 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3. Самостійна робота студентів

4.3.1. Самостійна робота студентів включає завдання до кожної теми та індивідуальні завдання.

4.3.2. Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.4 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.3. У процесі вивчення навчальної дисципліни студенти виконують індивідуальні завдання у вигляді рефератів.

4.3.4. Тематика індивідуальних завдань та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.5 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.5. Індивідуальні завдання виконуються в межах часу, визначеного для самостійної роботи студентів, та оцінюються частиною визначених в розділі 6 цієї програми кількості балів, виділених для самостійної роботи.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдова презентація.

На практичних заняттях застосовуються:

- дискусійне обговорення проблемних питань;
- вирішення ситуаційних завдань;
- повідомлення про виконання індивідуальних завдань;
- складання окремих видів документів.

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

1) усне або письмове (у тому числі тестове) бліц-опитування студентів щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції;

2) усне або письмове(у тому числі тестове) опитування на практичних заняттях;

3) виконання поточних контрольних робіт у формі тестування;

4) захист підготовленого звіту про виконання ІНДЗ;

5) складання окремих видів документів за ситуаційними завданнями;

6) захист підготовленого публічного виступу.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі екзамену. Структура екзаменаційного білету включає одне теоретичне, розрахункове і 10 тестових завдань.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

7. Рекомендовані джерела

7.1. Основні джерела

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996р. – К.: Офіційне видавництво Верховної Ради України, 1996. – 115 с
2. Бюджетний кодекс України: Кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, № 50-51, ст.572
3. Податковий кодекс України: Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17, ст.112
4. Про Державний бюджет України на 2020 рік: Закон України від 14.11.2019 року № 294-IX// [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/294-20#Text>
5. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1997, № 24, ст.170
6. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 № 586-XIV // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, N 20-21, ст.190
7. Про затвердження Положення про порядок здійснення емісії облігацій внутрішніх місцевих позик та їх обігу [Електронний ресурс]: Рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 29.04.2014р. №578. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0570-14>
8. Про ратифікацію Європейської хартії місцевого самоврядування: Закон України від

15.07.1997 р. №452 [Електронний ресурс]/Режим доступу:
<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/452/97-%D0%B2%D1%80>

9. Хартія українських міст / Асоціація міст України. - К., 1997. - 29 с.
10. Бечко П. К. Місцеві фінанси: навч. посібн. / П. К. Бечко, О. В. Ролінський // К.: "Центр учбової літератури". – 2007. – 191 с.
11. Бондарук Т.Г. Місцеві фінанси: навч. посіб. / Т.Г. Бондарук; Нац. акад. статистики, обліку та аудиту. - К. : Інформ.-аналіт. агентство, 2013. - 531 с.
12. Васильєва Н. В., Гринчук Н. М., Дерун Т. М., Куйбіда В. С., Ткачук А. Ф. Місцевий бюджет і фінансове забезпечення об'єднаної територіальної громади: навч. посіб. / [Н. В. Васильєва, Н. М. Гринчук, Т. М. Дерун, В. С. Куйбіда, А. Ф. Ткачук] – К.: – 2017. – 119 с.
13. Дем'янчук О. І. Місцеві фінанси: навч. посіб. / О. І. Дем'янчук ; Нац. ун-т "Остроз. акад.". - Острог : Нац. ун-т "Остроз. акад.", 2013. - 337 с.
14. Кульчицький М. І. Місцеві фінанси: практикум: навчальний посібник / М. Кульчицький. – Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2011. –302с.
15. Місцеві фінанси: навч. посіб. / О. Й. Вівчар, О. Б. Курило, В. М. Кащишин ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2014. - 258 с.
16. Місцеві фінанси: навч. посіб. / Л. Т. Гораль [та ін.] ; Івано-Франків.нац. техн. ун-т нафти і газу. - Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2015. - 255 с.
17. Місцеві фінанси. Підручник / За ред. Кириленко О.П. - 2-ге видання. - 2015. - 460 с.
18. Місцеві фінанси у схемах і таблицях: навч. посіб. ; за заг. ред. В. М. Федосова. — К. : КНЕУ, 2010. — 600 с.
19. Муніципальні фінанси: навч. посіб. / За ред. д.е.н., проф. О.П. Кириленко. – Тернопіль: Астон, 2015. – 360 с.
20. Планування та управління фінансовими ресурсами територіальної громади / О.Кириленко, Б.Малиняк, В.Письменний, В.Русін / Асоціація міст України – К., ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. – 396 с.

7.2. Допоміжні джерела

21. Алексєєв В. М. Основи місцевого самоврядування в Україні: нуков. – практ. посібн. / В.М. Алексєєв, А.В. Андрушко, Д.А. Арзянцева та ін. // Хмельницький: Поліграфіст. – 2008. – 729 с.
22. Бобровська О. Ю. Фінансово-економічне забезпечення територій в умовах децентралізації / О. Ю. Бобровська, А. Ю.Мунько // Аспекти публічного управління. - 2015. - № 4. - С. 84-92.
23. Борейко В. І. Державне регулювання соціально-економічного розвитку: монографія /В.І. Борейко.// – Рівне: Редакційно-видавничий центр Національного університету водного господарства і природокористування. – 2008. – 378 с.
24. Баранецька О. В. Аналіз бюджетотворення в Україні / О. В. Баранецька, Я. Г. Бучковська // Економіка та держава. – 2016. - №8. – с. 79-84.
25. Бюджет України : монографія : у 2 кн. Бюджет – головна ланка фінансів держави / А. О. Спіфанов, І. І. Д'яконова, І. В. Сало. – Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2010. – 201 с.
26. Бюджетна система : підручник / ред.: В. М. Федосов, І. С. Юрій. – К. : ЦУЛ; Тернопіль: Економічна думка, 2012. – 871 с.
27. Васильєва Н. В., Гринчук Н. М., Дерун Т. М., Куйбіда В. С., Ткачук А. Ф. Місцевий бюджет і фінансове забезпечення об'єднаної територіальної громади: навч. посіб. / [Н. В. Васильєва, Н. М. Гринчук, Т. М. Дерун, В. С. Куйбіда, А. Ф. Ткачук] – К.: – 2017. – 119 с.
28. Грановська І.В. Соціальні стандарти та фінансові нормативи бюджетної забезпеченості / І.В. Грановська // Науковий збірник «Наукові праці НДФІ». – 2013. – Випуск 3 (64). – С.60-68.
29. Дерун Т.М. Актуальні питання бюджетного забезпечення місцевого самоврядування на 2013 та 2014 роки: загрози та перспективи / Т. М. Дерун // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2013. - №12.

30. Диверсифікація доходів місцевих бюджетів: Монографія / [Луніна І.О., Кириленко О.П., Лучка А.В. та ін.]; за ред. д-ра екон. наук І.О.Луніної; НАН України; Ін-т екон. та прогноз. – К., 2010. – 320 с.
31. Жулінська К. М. Моделювання впливу видатків місцевих бюджетів на сталий розвиток регіону / К. М. Жулінська, О. С. Квачан // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. - 2014. - Вип. 38. - С. 144-164.
32. Зайчикова В. В. Місцеві фінанси України та європейських країн [Текст] / В. В. Зайчикова ; Науково-дослідний фінансовий ін-т. - К. : НДФІ, 2007. - 299 с.
33. Кириленко О.П. Досягнення стратегічних орієнтирів удосконалення міжбюджетних відносин в Україні / О.П. Кириленко// Фінанси України. – 2013. – С.19-28.
34. Кириленко О.П. Місцеві бюджети України (історія, теорія, практика): Монографія. – К: НІОС, 2000. – 384 с.
35. Луніна І.О. Формування місцевих бюджетів у контексті завдань адміністративно-територіальної реформи / І. О. Луніна // Економіка України. - 2006. - № 1. – С. 23 – 31.
36. Мунько А. Ю. Регіональні фонди розвитку як складова системи управління місцевими фінансами в умовах децентралізації влади / А. Мунько // Державне управління та місцеве самоврядування. - 2016. - Вип. 1. - С. 150-156.
37. Мунько А. Ю. Удосконалення інструментів управління місцевими фінансами в умовах децентралізації / А. Ю.Мунько // Університетські наукові записки. - 2016. - № 1. - С. 281-288.
38. Наталенко Н. В. Фінанси та бюджет об'єднаної громади (навчальний модуль) / Н. В. Наталенко. – Київ : ІКЦ «Легальний статус», 2016. – 72 с.
39. Полисюк С. Асоціація ОСББ замість ЖЕКу. Як зробити її ефективною? / С. Полисюк // Місцеве самоврядування та регіональний розвиток в Україні. – 2013. - №3. – С.21-22.
40. Прогнозування розвитку територій. Бюджетне прогнозування : навч. посіб. / В. В. Мамонова [та ін.] ; за заг. наук. ред. М. М. Білинської. – Київ : НАДУ, 2014. – 200 с.
41. Прогнозування та управління соціально-економічними процесами в регіоні : монографія / за наук. ред. В. С. Загорського. – Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2016. – 238 с.
42. Станкус Т. Програмно-цільовий метод у бюджетному процесі на рівні місцевих бюджетів / Т. Станкус. — Х. : Фактор, 2017. — 128 с.
43. Станкус Т. Бюджетний процес/Державні закупівлі в органах місцевого самоврядування / Т. Станкус, В. Матвеева. — Х. : Фактор, 2016. — 112 с.
44. Сазонець І.Л. Управління місцевими фінансами: навч. посіб. / І.Л. Сазонець, Т. В. Гринько, Г. Ю. Придатко.- К. : Центр навчальної літератури, 2006. - 264 с.
45. Саленко О. Ф. Ризики формування доходів місцевих бюджетів та шляхи їх мінімізації / О. Ф. Саленко, В. І. Глухова, А. А. Пономаренко // Сталий розвиток економіки . - 2014. - № 1. - С. 220-227.
46. Синчак В. П. Деякі проблеми запровадження місцевого оподаткування в Україні / В. П. Синчак // Фінансова система України: становлення та розвиток: матеріали наук.-пр. конф. – Острого: Вид-во Національного університету «Острозька академія», 2010. – С. 18-20.
47. Синчак В. П. Еволюція наукової думки в оподаткуванні та її реалізація у податкових системах: Монографія. – Київ-Хмельницький: Вид-во ХУУП, 2006. – 294 с.
48. Синчак В. П. Затвердження ставок оподаткування місцевими радами: пріоритети та прогалини / В. П. Синчак // Становлення та розвиток місцевого самоврядування в Україні: 36. тез Всеукр. заочн. наук.-практ. конф. (м.Хмельницький, 7 грудня 2012 року). Хмельницький, Хмельницький університет управління та права, 2012. – С. 187-189.
49. Синчак В. П. Формування майнового оподаткування в Україні / В. П. Синчак, А. П. Антонюк // Університетські наукові записки. – 2012. – №2 (42). – С. 303-311.
50. Сторонянська І.З. Фінансове забезпечення розвитку територіальних громад у контексті адміністративно-територіальної реформи / І. З. Сторонянська, А. О. Пелехатий // Регіональна економіка : наук.-практ. журн. - 2014. - N 3. - С. 228-238.
51. Трещов М. М. Місцеві фінанси та місцеві бюджети: точки дотику та відмінності понять / М. М. Трещов, А. Ю.Мунько // Ефективність державного управління. - 2015. - Вип.

42. – с.183-190.

52. Ткачук А. Про бюджет і не тільки. Спеціально для об'єднаних територіальних громад / А. Ткачук, Н. Наталенко. – Київ : ІКЦ «Легальний статус», 2016. – 76 с.

53. Федосов, В. М. Сутність і проблематика бюджетування: українські реалії / В. М. Федосов, Т. С. Бабич // Фінанси України. - 2008. - N 1. - С. 3-23.

54. Фещенко Л. В. Бюджетна система України, навчальний посібник / Л. В. Фещенко, П. В. Проноза, Н. В. Кузьминчук // Київ, “Кондор”, 2008.

55. Харченко С.І. Повноваження органів Казначейства України з контролю дотримання бюджетного законодавства – запобіжник бюджетних правопорушень / С. І. Харченко // Фінанси України. – 2013. - №6. – С.7-17.

56. Чугунов І. Я. Бюджетний механізм економічного розвитку : монографія / І. Я. Чугунов. – К. : НІОС, 2003. – 488 с.

57. Юрій С.І., Дем'янишин В.Г., Буздуган Я.М. Антологія бюджетного механізму : Монографія. – Тернопіль: Економічна думка, 2001. – 250 с.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. http://www.rada.gov.ua	-Веб-портал Верховної Ради України
http://www.president.gov.ua	-Веб-портал Адміністрації Президента України
2. http://www.kmu.gov.ua	-Веб-портал Кабінету Міністрів України
3. http://mon.gov.ua	-Веб-сайт Міністерства освіти і науки України
4. http://www.auc.org.ua	- Веб-сайт Асоціації міст України
7. http://nbuv.gov.ua/	-Веб-сайт Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського
8. http://gntb.gov.ua/ua/	-Веб-сайт державної науково-технічної бібліотеки України
9. http://www.ounb.km.ua/	-Веб-сайт Хмельницької обласної універсальної наукової бібліотеки
10. http://www.adm.km.ua/	-Веб-сайт Хмельницької обласної державної адміністрації
11. http://km-oblrada.gov.ua/	-Веб-сайт Хмельницької обласної ради
12. http://www.khmelnysky.com/	-Веб-сайт Хмельницької міської ради
13. http://www.univer.km.ua/	-Веб-сайт Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова
14. http://www.khnu.km.ua	-Веб-сайт Хмельницького національного університету

Розробник робочої програми:

Викладач дисципліни – доцент кафедри менеджменту, фінансів, банківської справи та страхування, кандидат економічних наук

_____ Яна БУЧКОВСЬКА

28 вересня 2020 року

Схвалено кафедрою менеджменту, фінансів, банківської справи та страхування

29 вересня 2020 року, протокол № 2.

Завідувач кафедри _____ Віктор СИНЧАК

29 вересня 2020 року

Декан факультету управління та економіки _____ Тетяна ТЕРЕЩЕНКО

__ жовтня 2020 року

Погоджено методичною радою університету 22 жовтня 2020 року, протокол №2.

Голова методичної ради _____ Ірина КОВТУН

_____ жовтня 2020 року

Обліковий обсяг програми – 0,82 ум.др.арк.